

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ
ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΥΠΟΥΡΓΟΥ**

Αθήνα, 20 - 12 -2011
Αρ. Πρωτ.: 934

Προς:

✓ Τη Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων

Κοιν.:

1. Υπουργό Οικονομικών
2. Βουλευτή του ΠΑΣΟΚ
κα. Ν. Γιαννακοπούλου
(δια της αρμόδιας Υπηρεσίας της
Βουλής των Ελλήνων)

Ερώτηση: 2048/29-11-2011

Σε απάντηση της υπ' αριθ. 2048/29-11-2011 Ερώτησης που κατέθεσε στη Βουλή των Ελλήνων η Βουλευτής του ΠΑΣΟΚ κα Ν. Γιαννακοπούλου, σας γνωρίζουμε τα ακόλουθα:

Με στόχο την επιτάχυνση της απονομής της δικαιοσύνης, ψηφίστηκε με πρωτοβουλία του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας & Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ο ν. 3900/2010 «Εξορθολογισμός διαδικασιών και επιτάχυνση της διοικητικής δίκης και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Α' 213/17-12-2010). Κύριος σκοπός του ως άνω νόμου, κατά την αιτιολογική του έκθεση, είναι η αντιμετώπιση της καθυστέρησης στην απονομή της δικαιοσύνης τόσο στο Συμβούλιο της Επικρατείας, όσο και στα διοικητικά πρωτοδικεία και εφετεία, η οποία ναρκοθετεί το κράτος δικαίου και αποδυναμώνει στην πράξη σειρά συνταγματικών δικαιωμάτων των πολιτών, καθώς επίσης η αποθάρρυνση της άσκησης ένδικων μέσων με μόνο σκοπό την καθυστέρηση στην εκπλήρωση νόμιμων υποχρεώσεων, ιδίως εκείνων που αφορούν την καταβολή φόρων.

Με το Ν. 3900/2010 νομοθετήθηκε η λήψη μέτρων ιδιαίτερης επιτάχυνσης της εκδίκασης των φορολογικών διαφορών, με την εισαγωγή διατάξεων, όπως:

1. Ένας, κατά βάση, βαθμός ουσιαστικής δικαιοδοσίας: Στο Διοικ. Πρωτοδικείο για τις «μικρές» διαφορές, στο Διοικ. Εφετείο για τις «μεγάλες» (κριτήριο τα 150.000 ευρώ). Ήδη, στα πλαίσια της διάταξης αυτής εκκαθαρίζονται τα αρχεία των Δ. Πρωτοδικείων ώστε να διαβιβασθούν στα Διοικητικά Εφετεία οι εκκρεμείς φορολογικές υποθέσεις, ποσού άνω των 150.000,00 €, που εκδικάζουν σε πρώτο και τελευταίο βαθμό (άρθρο 6 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ΚΔΔ), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 13 του ν.3900/2010 σε συνδυασμό με το άρθρο 47 παρφ.5 του ν.3943/2011).

Ενδεικτικά, αναφέρεται ότι από τα Διοικητικά Πρωτοδικεία Αθηνών και Πειραιώς έχουν εντοπισθεί, έως το Σεπτέμβριο 2011, 1400 και 950 υποθέσεις αντίστοιχα, που έχουν χρεωθεί σε τμήματα των εν λόγω Δικαστηρίων, και με τη σύντομη διαδικασία του 126Α (σε συμβούλιο), διαβιβάσθηκαν στα οικεία Εφετεία. Σημειώνουμε ότι ο αριθμός των

υποθέσεων αυτών αφορά την εκκαθάριση των αρχείων τους μόνο μέχρι το έτος 2006. Εκτιμάται ότι με την διαδικασία αυτή μόνον από τα δύο Πρωτοδικεία θα παραπεμφθούν στα αντίστοιχα Εφετεία 10.000-12.000 υποθέσεις. Η ίδια διαδικασία ακολουθείται και στα λοιπά πρωτοδικεία της χώρας.

2. Σύσταση φορολογικών τμημάτων στα διοικητικά δικαστήρια

Επιπροσθέτως, δυνάμει του άρθρου 57 του Ν. 3900/2010, τροποποιήθηκε το άρθρο 4 του Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργών και προστέθηκε παρ. 6 ως εξής: «Στα διοικητικά πρωτοδικεία και τα διοικητικά εφετεία, στα οποία λειτουργούν τρία τουλάχιστον τμήματα, μπορεί να συνιστώνται, με απόφαση του τριμελούς συμβουλίου διεύθυνσης ή του προϊσταμένου του δικαστηρίου, ειδικά τμήματα για την εκδίκαση διαφορών που προκύπτουν από την εφαρμογή της νομοθεσίας για τους φόρους, τους δασμούς, τις εισφορές, τα τέλη και τα συναφή δικαιώματα του Δημοσίου, των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των λοιπών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου».

Έως σήμερα έχουν συσταθεί τα εξής φορολογικά τμήματα:

- Διοικητικό Εφετείο Αθηνών: 9
- Διοικητικό Εφετείο Θεσσαλονίκης: 1
- Διοικητικό Πρωτοδικείο Αθηνών: 6
- Διοικητικό Πρωτοδικείο Πειραιά: 2
- Διοικητικό Πρωτοδικείο Θεσσαλονίκης: 2
- Διοικητικό Πρωτοδικείο Πάτρας: 1
- Διοικητικό Πρωτοδικείο Λάρισας: 1
- Διοικητικό Πρωτοδικείο Κρήτης: 1

Σύνολο: 23

Παράλληλα, βέβαια, φορολογικές υποθέσεις εκδικάζονται και από τα λοιπά τμήματα των ως άνω Δικαστηρίων.

Πρέπει να σημειωθεί ότι όσον αφορά σε αρκετά από τα ως άνω Πρωτοδικεία, εμφανίζουν μεγάλα κενά στις οργανικές τους θέσεις (σε μερικές περιπτώσεις, όπως το Διοικητικό Πρωτοδικείο Ηρακλείου σε ποσοστό 50% αυτών). Τούτο συμβαίνει λόγω του ότι μεγάλος αριθμός δικαστών του πρώτου βαθμού προήχθη με τις κρίσεις του Ιουλίου στα Εφετεία, ώστε να ενισχύσει τα τελευταία, λόγω της μεταφοράς σ' αυτά αφενός από το ΣτΕ πληθώρας νέων διαφορών και αφετέρου των φορολογικών υποθέσεων άνω των 150.000,00 €, ενώ ο διορισμός των παρέδρων που τοποθετούνται στα Διοικητικά Πρωτοδικεία γίνεται μέσω της διαδικασίας της Σχολής Δικαστών.

Στο πλαίσιο αυτό, η Γενική Επιτροπεία των Διοικητικών Δικαστηρίων της Επικράτειας έχει απευθύνει έγγραφο προς τις Διοικήσεις των Διοικητικών Εφετείων της επικράτειας (ανεξαρτήτως της δυνατότητας σύστασης ειδικού φορολογικού τμήματος), προκειμένου να λάβουν τα αναγκαία μέτρα συστήνοντας ανά Εφετείο και Πρωτοδικείο επιτροπή εργασίας και εφαρμόζοντας συγκεκριμένο σχέδιο εργασίας για την εκκαθάριση των φορολογικών και τελωνειακών υποθέσεων σύμφωνα με το ως άνω χρονοδιάγραμμα. Συστήνεται επίσης η ίδρυση ειδικών φορολογικών τμημάτων, όπου τούτο είναι εφικτό, αλλά και η εισαγωγή των υποθέσεων αυτών κατά προτεραιότητα και κατά πλειοψηφία στα υφιστάμενα γενικά τμήματα, εάν και εφόσον ο οριακός αριθμός των οργανικών θέσεων δικαστών του Δικαστηρίου δεν επιτρέπει τη σύσταση ειδικού τμήματος. Επίσης, παρακαλούνται οι προϊστάμενοι των δικαστηρίων να επιληφθούν ώστε οι δικαστές της περιφέρειάς τους να περαιώσουν σε σύντομο χρονικό διάστημα τις εκκρεμείς εις χείρας τους φορολογικές – τελωνειακές υποθέσεις, τηρώντας ενήμερη σχετικά τη Γενική Επιτροπεία.

Σημειώνεται ότι η σύσταση των φορολογικών τμημάτων δεν αρκεί αφ' εαυτής να λύσει το πρόβλημα, καθώς ο όγκος των υποθέσεων είναι πολύ μεγάλος. Βοηθούν όμως στο ότι οι δικαστές εξειδικεύονται στα φορολογικά ζητήματα, καθόσον στα συγκεκριμένα τμήματα προωθούνται και επιλύονται οι πιο περίπλοκες και δύσκολες φορολογικές υποθέσεις, ώστε να είναι δυνατό στη συνέχεια ο προσδιορισμός όμοιων υποθέσεων και στα λοιπά τμήματα του δικαστηρίου. Σημειώνεται επίσης ότι οι νέοι Δικαστές που αποφοιτούν από την Εθνική Σχολή Δικαστών καταρτίζονται στα φορολογικά ζητήματα με ειδικά μαθήματα που έχουν εισαχθεί στο πρόγραμμα της Σχολής. Το Υπουργείο Δικαιοσύνης έχει ήδη ζητήσει από τη Σχολή Δικαστών στο πλαίσιο της διαρκούς εκπαίδευσης των δικαστών να προγραμματίσει σεμινάρια επιμόρφωσης των ήδη υπηρετούντων δικαστών σε ειδικά θέματα φορολογικού δικαίου.

3. Προώθηση ως προς την κατηγορία υποθέσεων μαζικού χαρακτήρα και αυτών που υφίσταται διχοστασία νομολογίας (αφού εντοπισθούν και ομαδοποιηθούν, ως κατωτέρω) της διαδικασίας της πρότυπης δίκης ώστε σε σύντομο χρόνο, κατά παράκαμψη της συνήθους χρονοβόρας διαδικασίας, να παραχθεί νομολογία του ανώτατου διοικητικού δικαστηρίου –κατευθυντήρια για τις εκκρεμείς υποθέσεις, με σκοπό την εκκαθάριση αυτών και την εμπέδωση σε σύντομο χρόνο της ασφάλειας δικαίου. Καθοριστικό ρόλο (για την επιτυχία του ανωτέρω στόχου) θα έχει ο εντοπισμός και η ομαδοποίηση των όμοιων φορολογικών υποθέσεων από τους διευθύνοντες τα δικαστήρια, όπως προσφυγές για την έκτακτη εισφορά, για την φορολόγηση διαφόρων επιδομάτων, όπως των πανεπιστημιακών και των τελωνειακών υπαλλήλων, υποθέσεις στις οποίες ανέκυψε το ζήτημα της αρμοδιότητας των Περιφερειακών Ελεγκτικών Κέντρων (ΠΕΚ –ΤΕΚ) ως προς την έκδοση των σχετικών καταλογιστικών πράξεων κλπ.
4. Εφαρμογή της ταχείας διαδικασίας της παραγράφου 9 του άρθρου 13 του ν. 2523/1997, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 51 του ν.3900/2010 (προσδιορισμός της δικασίμου σε 2 μήνες από την περιέλευση του φακέλου στο Δικαστήριο, δημοσίευση της απόφασης μέσα σε δύο μήνες από τη συζήτηση της υπόθεσης και κοινοποίηση της στη διοίκηση μέσα σε 2 μήνες από τη δημοσίευση) στις διαφορές που εκδικάζει ο πρόεδρος πρωτοδικών, ο οποίος αποφαινεται ανεκκλήτως (άρθρο 13 ν.3900/2010) και όχι τριμελής σύνθεση (που ίσχυε) και οι οποίες απαιτούν ταχύτατη εκκαθάριση και αφορούν :
 - α. την αναστολή της λειτουργίας επαγγελματικής εγκατάστασης και την αφαίρεση πινακίδων και αδειών κυκλοφορίας μεταφορικών μέσων λόγω φορολογικών παραβάσεων, κατά το άρθρο 13 του ν.2523/1997,
 - β. τη λήψη μέτρων προς διασφάλιση των συμφερόντων του δημοσίου λόγω φοροδιαφυγής, κατά το άρθρο 14 του ίδιου νόμου και το άρθρο 153 του Εθνικού Τελωνειακού Κώδικα (ν.2960/2001),
 - γ. την προσωρινή παύση λειτουργίας της επαγγελματικής εγκατάστασης λόγω φορολογικών παραβάσεων ή λόγω οφειλής προς το Δημόσιο, την άρνηση χορήγησης πιστοποιητικού ενημερότητας και θεωρήσεως βιβλίων και στοιχείων, που μεταφέρθηκαν στα τακτικά διοικητικά δικαστήρια ως διαφορές ουσίας με το άρθρο 51 του ν.3659/2008.
5. Εκδίκαση των εφέσεων κατά των αποφάσεων των Μονομελών Πρωτοδικείων από τα μονομελή διοικητικά εφετεία (ως ανωτέρω, στοιχ. Α3).
6. Επαναπροσδιορισμός της εξουσίας του Δικαστηρίου κατά τον έλεγχο των πράξεων ή παραλείψεων της φορολογικής αρχής (με δραστικό περιορισμό του

αυτεπαγγέλτου ελέγχου). Ακυρότητα των πράξεων των φορολογικών αρχών για τυπικό λόγο, μόνον εφόσον επέρχεται βλάβη που δεν μπορεί να επανορθωθεί άλλως. Και δυνατότητα του Δικαστηρίου να επιβάλλει αυτό την προσήκουσα κύρωση στις περιπτώσεις που η αρχή διαθέτει εξουσία επιμέτρησης του προστίμου, την οποία δεν άσκησε ή την άσκησε πλημμελώς.

7. Αυστηρότερες προϋποθέσεις χορήγησης αναστολής εκτελέσεως, των πράξεων των φορολογικών αρχών (άρθρο 202 ΚΔΔ όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 34 του ν.3900/2010). Λόγω του ζητήματος συνταγματικότητας που ανέκυψε αναφορικά με τις προϋποθέσεις της χορήγησης της αναστολής που έθεσε η νέα ρύθμιση, η Επιτροπή Αναστολών του ΣτΕ με την 496/2011 απόφαση της έκρινε την ρύθμιση συνταγματική. Και, παράλληλα, δυνατότητα του Δημοσίου για επέκταση της εκτελεστότητας της πράξης και πέραν του 25% και ήδη 50% (στο σύνολο) υπό ορισμένες προϋποθέσεις (προδήλως απαράδεκτη ή αβάσιμη προσφυγή, δυσχερής η εκτέλεσή της κλπ).
8. Κατάργηση του ανασταλτικού αποτελέσματος στην κατ' έφεση δίκη, εκτός της περίπτωσης της πρόδηλης βασιμότητας του ενδίκου μέσου

Επίσης, με το άρθρο 61 του Ν. 3900/2010 αυξήθηκαν οι οργανικές θέσεις των δικαστικών λειτουργών των Τακτικών Διοικητικών Δικαστηρίων αλλά δεν έχουν καλυφθεί. Θα καλυφθούν μελλοντικά μέσα από την Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργών.

Η Γενική Επιτροπεία της Επικρατείας των Τακτικών Διοικητικών Δικαστηρίων έχει αποστείλει τα στοιχεία τα σχετικά με τις εκκρεμείς φορολογικές υποθέσεις στα Διοικητικά Πρωτοδικεία και Εφετεία. Έως τέλος Δεκεμβρίου 2011, θα υπάρχουν επιπρόσθετα στοιχεία επί των φορολογικών υποθέσεων από την εφαρμογή του ν.3900/2010 και τη λειτουργία των νέων φορολογικών τμημάτων των διοικητικών δικαστηρίων. Ως εκ τούτου, στο χρόνο αυτό (δηλ. τέλος Δεκεμβρίου 2011) θα υποβληθεί από τη Γενική Επιτροπεία σχέδιο εργασίας με ακριβές χρονοδιάγραμμα ανά τρίμηνο για την εκκαθάριση των εκκρεμών φορολογικών υποθέσεων.

Από τα ως άνω στοιχεία προκύπτει ότι την 20.07.2011, εκκρεμούν στα Διοικητικά Πρωτοδικεία και Εφετεία 165.452 υποθέσεις στο σύνολο, εκ των οποίων οι 138.720 δεν έχουν ακόμη προσδιορισθεί για να δικασθούν.

Εκ των ως άνω υποθέσεων, 18.352 υποθέσεις έχουν προσδιορισθεί για να δικασθούν σε προσεχείς δικασίμους ενώ επί 8.380 υποθέσεων αναμένεται η έκδοση των αποφάσεων των δικαστών. Ως εκ τούτου, έως το τέλος Δεκεμβρίου 2011, αναμένεται να έχουν εκδικασθεί περί τις 27.000 υποθέσεις. Υπό το πρίσμα αυτό, αναμένεται να επιτευχθεί ο στόχος της εκκαθάρισης του 15% έως το τέλος 2011 επί των 165.000 εκκρεμών υποθέσεων, που είναι 24.800 υποθέσεις.

Πλέον αυτού, με την παράκαμψη του ενός βαθμού δικαιοδοσίας, όπως αναλύεται ανωτέρω, για τις φορολογικές υποθέσεις ποσού άνω των 150.000,00 € αναμένεται να ανταποκριθούν τα Διοικητικά Δικαστήρια στο στόχο της επιτάχυνσης, καθώς αναμένεται περί τις 12.000 – 13.000 υποθέσεις από τα Διοικητικά Πρωτοδικεία Αθηνών και Πειραιά να παραπεμφθούν έως το τέλος 2011 στα εφετεία και να εκδικασθούν σε πρώτο και τελευταίο βαθμό στο συντομότερο δυνατό χρόνο, λαμβανομένων υπόψη και των συνθηκών του κάθε δικαστηρίου. Με τον τρόπο αυτό η διαδικασία της ουσιαστικής

κρίσεως συντομεύεται σημαντικά ενώ ανατίθεται σε ανώτερο δικαστήριο ώστε να μη θιγούν δικαιώματα του φορολογουμένου.

Σας ενημερώνουμε ότι καταβάλλεται κάθε δυνατή προσπάθεια ώστε έως το τέλος Ιουλίου 2013, να προσδιοριστούν οι 138.720 εκκρεμείς φορολογικές υποθέσεις, με την επιφύλαξη των αρχών του συντάγματος και της ανεξαρτησίας της δικαιοσύνης.

Είναι πολύ σημαντικό επίσης να τονιστεί ότι στο υπό διαβούλευση Σχέδιο Νόμου του Υπουργείου Δικαιοσύνης για τη «Δίκαιη Δίκη και την αντιμετώπιση φαινομένων αρνησιδικίας» έχουν προβλεφθεί ειδικές διατάξεις σε σχέση με τις φορολογικές δίκες. Συγκεκριμένα, με το προτεινόμενο άρθρο 47 επιχειρείται η αύξηση της καθ' ύλην αρμοδιότητας των δικαστηρίων με μονομελή σύνθεση, τόσο σε επίπεδο πρωτοδικείων όσο και σε επίπεδο εφετείων, προκειμένου να επιταχυνθεί η εκδίκαση των υποθέσεων, ιδίως δε των εκκρεμών ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων με αντικείμενο οικονομικού ενδιαφέροντος. Οι σχετικές διατάξεις έχουν ως εξής:

Άρθρο 47 - Αρμοδιότητα

1. Τα εδάφια β και γ της παραγράφου 2 του άρθρου 6 του ΚΔΔ αντικαθίστανται ως εξής:

«β. Των φορολογικών και τελωνειακών εν γένει διαφορών, των οποίων το αντικείμενο δεν υπερβαίνει τις εκατόν πενήντα χιλιάδες ευρώ, ανήκει σε πρώτο βαθμό στο μονομελές πρωτοδικείο. Εάν το αντικείμενο υπερβαίνει τις εκατόν πενήντα χιλιάδες ευρώ και φθάνει έως τις τριακόσιες χιλιάδες ευρώ, οι εν λόγω διαφορές ανήκουν σε πρώτο και τελευταίο βαθμό στο μονομελές εφετείο, εάν δε υπερβαίνει τις τριακόσιες χιλιάδες ευρώ, ανήκουν σε πρώτο και τελευταίο βαθμό στο τριμελές εφετείο.

γ. [...]».

2. Η παράγραφος 6 του άρθρου 6 του ΚΔΔ αντικαθίσταται ως εξής:

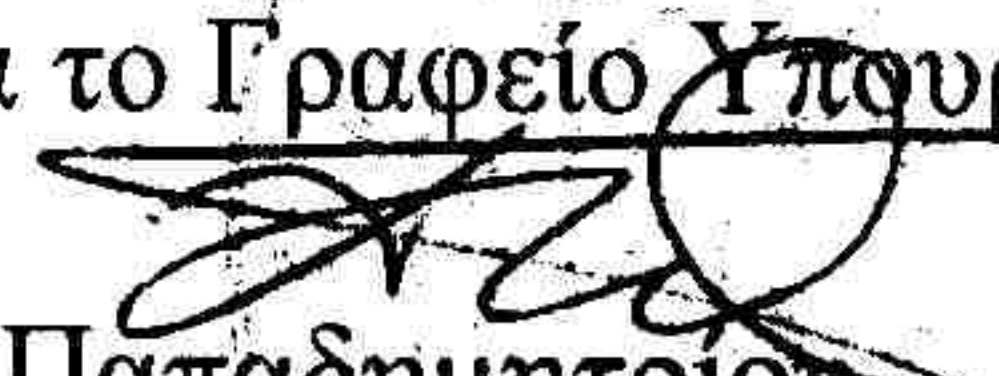
«Η σε δεύτερο βαθμό εκδίκαση των διοικητικών διαφορών ουσίας ανήκει στο εφετείο. Κατ' εξαίρεση στην περίπτωση του εδαφίου β της παραγράφου 2 του παρόντος η απόφαση του μονομελούς πρωτοδικείου υπόκειται σε έφεση ενώπιον του τριμελούς πρωτοδικείου. Εκτός από την περίπτωση του προηγούμενου εδαφίου, στις περιπτώσεις που η πρωτόδικη απόφαση εκδίδεται από το μονομελές πρωτοδικείο, η εκδίκαση της διαφοράς σε δεύτερο βαθμό ανήκει στο μονομελές εφετείο».

Σημειώνεται επιπλέον ότι το σύνολο του Κεφ. Γ' του Μέρους Γ' (άρθρα 47-52), που εισάγουν τροποποιήσεις στον ΚΔΔ, έχουν εφαρμογή και στις φορολογικές υποθέσεις όπως σε όλες τις λοιπές διοικητικές διαφορές ουσίας, χωρίς να περιέχουν κάποια ειδική γι' αυτές ρύθμιση.

Τέλος, ειδική μνεία πρέπει να γίνει στο θεσμό των Φορολογικών Διαιτητών, ο οποίος εισήχθη με τα άρθρα 31 επ. του Ν. 3943/2011 και η ενεργοποίησή του οποίου αναμένεται άμεσα μετά την έκδοση σχετικής εγκυκλίου του Υπ. Οικονομικών.

**Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ**

Ακριβές αντίγραφο
Για το Γραφείο Υπουργού

Χ. Παπαδημητρίου

